Veronika kendője két angyallal

Alkotó	Velencei festő
Készítés ideje	1300 körül
Megnevezés	festmény
Anyag	fa
Technika	tempera
Méretek	magasság: 30 cm szélesség: 68,5 cm
Leltári szám	55.174

Leírás

A szamárhátíves záródású, fekvő formátumú táblaképen, arany háttér előtt két — oldalnézetben ábrázolt — angyal térdel, és mélyen előrehajolva, lendületesen széttárt karral a néző felé mutatja a Krisztus-arcot az ún. Veronika-kendőn, amely a szenvedő Jézus arclenyomatát őrzi. Az angyalok bő ujjú, halványkék tunikája fölé az egyik vállon és a derék körül átvetett piros, illetve lila lepel borul. A háromnegyed pro filban ábrázolt angyalok átszellemülten tekintenek a Krisztus-arcra. Barna, hullámos, hátrafésült, dús hajukat keskeny fehér szalag szorítja le, és fejüket dicsfény övezi. Nagy szár nyuk barna és kék színű tollakból áll. A barna és piros csíkos fehér kendőt négy csúcsánál fogva tartják. A nagy méretű, súlyos lepel még középen is fel van függesztve, öt csomója Krisztus öt sebére utal. Felületét betölti az ékköves kereszttel, a crux gemmatával díszített, dicsfénnyel övezett Krisztus-fej. Ez a merev tekintetű arc a vállig érő hajjal, a homlokba hulló két apró tinccsel, a szemöldök közti V-alakú ránccal, a hosszú egyenes orral, kétágú szakállal a VI. század óta mint Jézus hiteles arcképe ismert. Justinianus császár ugyanis díszes arany ereklyetartót készíttetett Jézus halotti leplének, amely 525- ben Edesszában (ma Törökország, Urfa) tűnt fel, és amelyet 944-1204 között Konstantinápolyban őriztek. Itt tetradi Ionnak nevezték a kétszer négyrét összehajtott leplet, amelyet úgy tettek az aranyládába, hogy éppen Jézus arca legyen lát ható. A keresztes háborúk során Franciaországba került, ahol csak 1353-ban tűnt fel a lepel Lirey-ben. A képet a fedőfehérekkel és a kék-piros-barna színek árnyékolásával hangsúlyozott plasztikus értékek jellemzik. A kép az 1300 körüli, a sík formákat egyre térbelibbé vál toztató bizánci-velencei művészet színvonalas alkotásai közé tartozik. Mivel mesterét még nem érintette Paolo Veneziano gótikus formavilága, a század legelején készülhetett. A Ve ronika kendő-ábrázolás a hozzá kapcsolódó legendával az első szentév, 1300 nyomán terjedt el Nyugat-Európában, amikor a pápa búcsút engedélyezett a római Szent Péter-bazilikában őrzött Vera-ikon (= az igazi kép), a halotti lepelről készült régi másolat és e kép további másolatait tisztelők számára. A Vera-ikont „verum sudarium”-nak, az igazi kendőnek tar tották. Prokopp Mária 1993

Proveniencia

Ipolyi Arnold gyűjteményéből

Restaurálás

1970 Varga Dezső

Kiállítások

• 1993 Krems, Ikonen

Bibliográfia

• Mucsi András: Az esztergomi Keresztény Múzeum Régi Képtárának katalógusa. Budapest, 1975, 33;
• Boskovits Miklós-Mojzer Miklós-Mucsi András: Az esztergomi Keresztény Múzeum képtára. Budapest, 1964. 47-48;
• Cséfalvay Pál, szerk.: Keresztény Múzeum, Esztergom. Budapest, 1993. (Prokopp Mária);
• Ikonen (kiállítási katalógus). Krems, 1993. 16. kat.;
• Pallucchini, Rodolfo: La pittura veneziana dél Trecento. Venezia-Roma, 1964. 65;